

Motovunski kolokvij: Grčko-rimsko i kanonsko pravo kao temelji zapada

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Četvrtak, 19 Studeni 2020 14:58

Objavljeno: Četvrtak, 19 Studeni 2020 14:58

U Motovunu je 13. i 14. studenog održan dvodnevni tradicionalni VII. međunarodni znanstveni skup Motovunski kolokvij, posvećen temi „Grčko-rimsko i kanonsko pravno naslijeđe kao temelj pravne kulture Zapada“. Skup je okupio relevantne sveučilišne nastavnike iz grčkog i rimskog prava te nacionalne pravne povijesti, zatim vodeće hrvatske stručnjake koji se na doktrinarnoj i praktičnoj razini bave proučavanjem odnosa kanonskog i civilnog prava te, napokon, odvjetnike, povjesničare, lingviste, sudce i muzikologe iz tuzemstva i inozemstva. Skup je, u organizaciji Državnog arhiva u Pazinu, nakladnika Josip Turčinović, Općine Motovun i Turističke zajednice Općine Motovun te Udruge Fotovun, održan uz snažnu potporu Sveučilišta u Zagrebu, pod voditeljstvom izv. prof. dr. sc. Ivana Milotića, predsjednika Odbora za statutarna pitanja Sveučilišta u Zagrebu.

U prвome dijelu skupa izlagalo se o kažnjavanju iznude (i korupcije) u republikanskom Rimu i utjecajima tih shvaćanja, o čemu je zapaženo predavanje održala prof. dr. sc. Ivana Jaramaz Reskušić. Zasebna cjelina posvećena je uspostavi pravila ratovanja i njegovoj humanizaciji pod utjecajima pravnih običaja, religijskih i drugih pravila koja potječu iz grčkog, helenističkog i rimskoga doba (dr. sc. Miran Marelja i Danijel Javorić Barić). Znanstvenici su iscrpno raspravljali o standardima koje je grčko-rimsko pravo postavilo glede zaštite određenih kategorija osoba (zarobljenici, ranjenici, žene i djeca) i očuvanja specifičnih imovinskih objekata (hramovi, crkve i dr.) te su glede toga razmatrali njihove utjecaje na razvoj pravila ratovanja u srednjem i novome vijeku te, poslijedično, na njegovu humanizaciju. Posebna cjelina bila je posvećena grčko-rimskim utjecajima, a posebno srednjovjekovnim i novovjekovnim kanonskim pravilima povezanim s brakom, obitelji i statusom žene te shvaćanjima da se upravo univerzalnost kanonskoga prava i danas u određenim pravnim krugovima razmatra kao konceptualni uzor i potencijal za minimalnu harmonizaciju obiteljskoga prava u Europskoj uniji (prof. dr. sc. Zrinka Erent-Sunko, dr. sc. Ivan Obadić). Znanstvenici su posebno naglasili da se danas, čak i u antikatoličkim krugovima, kanonskome pravu u srednjem i novom vijeku pripisuje presudan utjecaj na elementarnu zaštitu žena i obitelji, njihova dostojanstva, spolnog čudoređa i slobode te ukidanje tutorstva nad ženama, tj. cjelovitu izgradnju nje kao pravnoga subjekta.

Početak drugoga dijela skupa bio je posvećen 600. obljetnici od prestanka civilne vlasti akvilejskog patrijarha u Istri. Profesori Valter Baldaš i Livio Prodan u svojim su predavanjima iscrpno analizirali opću i pravnu povijest Akvileje, akvilejske Crkve, mletačkoga patrijarha, nastanak Akvilejskog patrijarha te njegovo obilježje kao dijeceze, crkvene pokrajine i države srednjovjekovnoga tipa. Kako je akvilejski patrijarh u razvijenom srednjem vijeku bio civilni vlasnik mnogim općina i imanja u Istri, razložen je njegov položaj kao feudalca sa svim kompetencijama (zakonodavne, sudske, upravne, fiskalne i dr.). Civilna odrednica njegove vlasti i njezina zaokruženost u teritorijalno-političku cjelinu potaknuli su opsežnu raspravu o tom pitanju. Kako je Motovunski statut prvi donio upravo akvilejski patrijarh kao civilni gospodar Motovuna, izv. prof. dr. sc. Ivan Milotić analizirao je taj statut, njegovu nomotehniku, jezik te utjecaje rimskog i kanonskog prava, kao i prožimanje civilnih i kanonskih kategorija.

David di Paoli Paulovich, maestro i sudac, iznio je jedinstveno pravno-liturgijsko-muzikološko gledište na liturgiju akvilejske Crkve te na patrijarhov napjev (*canto patriarchino*) koji je uz niz primjera s čitave istočne obale Jadrana (Trogir, zalede Dalmacije, čitava Istra, zatim Grado, Akvileja, alpski i podlapski prostori Italije) opisao i razlučio od akvilejskog i gregorijanskog napjeva, ali i povezao s napjevima u staroslavenskom bogoslužju. Posebno su nadahnjujući bili napjevi koje je sâm izvodio te koje je prikupio i koji predstavljaju zadnje odjeke toga napjeva

Motovunski kolokvij: Grčko-rimsko i kanonsko pravo kao temelji zapada

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Četvrtak, 19 Studeni 2020 14:58

Objavljeno: Četvrtak, 19 Studeni 2020 14:58

prije njegova povlačenja otprilike polovicom XX. stoljeća.

Dubinsku analizu institucionaliziranog antikatolicizma u Engleskoj od XVI. do XX. stoljeća na primjeru pravnih akata i politika priredila su dvojica odvjetnika, Tomislav Sadrić i Ivan Branimir Pavičić. Oni su analizirali zapostavljanje katolika i često negiranje njihova temeljnog subjektiviteta u Engleskoj te ublažavanje tih stavova tijekom XIX. stoljeća što, međutim, ni do danas nije otklonilo latentno nepovjerenje u katolike. Tom prilikom započela je rasprava o mogućnosti utjecaja takvih stavova kao nečeg tradicijskog na opći kontekst Brexita.

Na poziv Državnog arhiva u Pazinu, kao članica uredništva „Vjesnika istarskog arhiva“ predavanje o čedomorstvu u Istri na prijelazu XIX. u XX. stoljeće, pravnim politikama s obzirom na njega, uređenju kao kaznenog djela (i prekršaja zatajenja poroda) te kanonskom gledištu održala je doc. dr. sc. Dunja Milotić. Čitavo njezino predavanje temeljilo se na izvješćima o sudskim procesima protiv žena optuženih za čedomorstvo koje je vodio Porotni sud u Rovinju.

Prof. dr. sc. Budislav Vukas, ml. i Dean Borbelj predavali su o kronologiji i ključnim događajima, počevši od kasnih 80-ih godina XX. stoljeća, koji su doredili novi početak institucionaliziranog dijaloga Crkve i države, tj. obradili su 30. svibanj kao prekretnicu u tome smislu prema gledištima „Glasa Koncila“.

Završno izlaganje o povijesnoj, a opet danas toliko aktualnoj temi „Utjecaj kuge 1630.-1631. na demografska i ekonomска kretanja porečke komune“ održao je profesor Marino Martinčević otvorivši prostor brojnim osvrtima i raspravama.

Na kraju skupa Prof. dr. sc. Budislav Vukas, ml. predstavio je zbornik radova s prošlogodišnjeg Motovunskog kolokvija „Rapalski ugovor i Lateranski ugovori: odjeci među državama i u Crkvi“.

Ovogodišnji Motovunski kolokvij uz velike napore održan je s fizičkom prisutnošću sudionika, čime se snažno izrazilo nastojanje da se i u ovim vremenima održi kontinuitet skupa, ali i nezamjenjiv način njegova odvijanja, kao i odvijanja akademskog i znanstvenog života u cjelini, koji se u bitnome sastoji u neposrednom raspravljanju, argumentaciji, interdisciplinarnosti, ali i druženju.

(iPress)

Motovunski kolokvij: Grčko-rimsko i kanonsko pravo kao temelji zapada

Kategorija: VIJESTI
Ažurirano: Četvrtak, 19 Studeni 2020 14:58

Objavljeno: Četvrtak, 19 Studeni 2020 14:58

